

Oponentský posudek bakalářské práce

Název práce: Knižní ilustrace pro děti a mládež a jejich využití v literární výchově ve volném čase

Autor práce: Adéla Boudová

Obor: Pedagogika volného času

Posudek vypracoval: PhDr. Michal Filip, Ph.D.

Datum: 11. 05. 2021

- 1. Formulace cílů:** Autorka v úvodu výstižně a srozumitelně formuluje cíle své práce. Cíle jsou rozsahem i dosažitelností vhodně stanovené.
- 2. Metodika zpracování:** Autorka v teoretické části používá kompilačně-interpretaci metodu práce s více zdroji, které prokládá vlastním textem. Teoretická část BP je východiskem části praktické, která přináší tvůrčím způsobem zpracovaný projekt z oblasti volnočasové literární výchovy.
- 3. Práce s odbornou literaturou:** Autorka čerpala z bohatých literárních zdrojů z oblasti ilustrace. Oblast pedagogiky je zastoupena spíše okrajově, což je vzhledem ke skutečnosti, že autorka předkládá BP v rámci studia Pedagogiky volného času a vyústěním práce je výchovně-vzdělávací projekt poměrně problematické.

Autorka prokazuje schopnost vlastní interpretace textu jiného autora. Ojedinele se vyskytují nedostatky v odkazování – např. chybný odkaz na publikaci Šulc. P.: Současná česká ilustrace (s. 16) – odkazuje nikoliv na publikaci samotnou (existující v elektronické podobě), ale na web knihkupectví, kde lze tuto publikaci zakoupit.

- 4. Celkový postup řešení:** Práce je koncepčně rozvržena do dvou základních částí – teoretická část, jež seznamuje s teoretickými východisky v dané oblasti a praktická, jež přináší původní projekt z volnočasové literární výchovy.
- 5. Členění práce na kapitoly a podkapitoly** je přehledné a srozumitelné.
- 6. Úroveň jazykového zpracování:** Vlastní formulace textu jsou srozumitelné a poukazují k dostatečné schopnosti autora literárně vyjádřit vlastní myšlenku.
- 7. Formální zpracování a celkový dojem:** Práce je graficky jednotně upravena. Grafická úprava přispívá k celkové přehlednosti textu a usnadňuje orientaci v práci.
- 8. Odborný přínos práce, její praktické využití:** Práce přináší soubor dat, který obohacuje soudobý stav poznání dané problematiky. Přehledné seskupení klíčových informací z oblasti

ilustrace pro děti a mládež, poskytuje rámcový teoretický základ pro návaznou tvorbu tematických zacílených edukačních aktivit.

V kap. 1 Vymezení pojmů (s. 7) je zcela opomenuto vymezení pojmů z oblasti pedagogiky, didaktiky volnočasové literární výchovy, s nimiž autorka pracuje v praktické části. V teoretické části postrádám pohled na metodiku práce s literárním textem a na vývojová specifika vybrané cílové skupiny dětí, což jsou zásadní informace, z nichž by měla autorka vycházet při tvorbě projektu v praktické části.

Za podstatný nedostatek pokládám chybějící analýzu ilustrací vybraných autorů v teoretické části (kap. 4) z pohledu jejich obsahu, formy či základních funkcí (tak jak jsou např. v obecné rovině kategorizovány funkce ilustrací v kapitole 3). Kapitola 4 je jakýmsi encyklopedickým nahlédnutím do dějin ilustrace, kde najdeme stručnou chronologii ilustračního žánru (se zřetelem k tvorbě v našem regionu), jména autorů, výčet jejich prací apod. **Není zde však konkrétní rozbor obrazových kvalit uvedených ilustrátorských stylů, který je pro případné pedagogické vyústění určující.**

Autorka práce otevírá zajímavá témata. Na otázky z nich vyplývající se však leckdy nesnaží ani hledat možné odpovědi, když k citovaným pasážím jiných autorů nepřipojuje vlastní názor na danou problematiku. Např.: „Autoři se mohli začít znovu svobodně vyjadřovat, svobodně tvořit. Očekávala se záplava kvalitních literárních děl, kvalitních tvůrců ilustrací. Čekalo se, že autoři vyndají na světlo poklady své tvorby a podělí se o ně se čtenáři.“ **Nestalo se tomu tak.** Kromě sem tam objevujících se kvalitních knih se trh začal zavalovat výtvarným a literárním brakem.“ (s. 16)

V práci se ojediněle objevují nemístná tvrzení. Např.: “Ve výchovném systému zaměřeném na dětství je důležitý výběr vhodné umělecké ilustrace. **Většina dětí si s výběrem knih nedokáže poradit.**” (s. 26) Pokud se jedná o poznatek vycházející z výzkumu, mělo by to být uvedeno v odkazu, není-li tomu tak, je tento ničím nepodložený úsudek pro odbornou práci nepatřičný.

V praktické části autorka aplikuje teoretické poznatky do tvorby literárně-výchovného projektu. Projekt je původní, inovativní, smysluplně strukturovaný. Obohacuje pole edukačních možností v dané oblasti a může posloužit jako metodický podklad pro výuku jak institucionální, tak volnočasové literární výchovy. V praktické části práce spatřuji zásadní hodnotu celé BP, přestože vlivem okolností (pandemická situace v ČR v letech 2020/2021) nebylo možné projekt realizovat a v praxi tak ověřit jeho účinnost.

9. **Splnění cílů práce:** Autorka částečně splnila cíle, které si v úvodu stanovila, když prostřednictvím vlastního projektu popsala možnosti využití ilustrací J. Trnky ke knize J. Karafiáta: Broučci v literární volnočasové výchově. Omezení vyplývající z epidemiologické situace v ČR v letech 2020/2021 jí znemožnila projekt realizovat.

Souhrnné vyjádření: Práci doporučuji k obhajobě.

Okruhy k obhajobě:

1. Uvedte, jakých výtvarných kategorií by si měl pedagog u ilustrací všímat, hodlá-li je využít jako inspirativní zdroj ve volnočasové literární výchově? (otázku vztahuji k obsahu kap. 4)

2. V kap. 7 uvádíte: "Jiřího Trnku vnímám jako člověka, který do ilustrací vnáší pečlivost, cit pro detail a hru s barvami." (s. 27)

V návaznosti na výše uvedenou citaci pokládám otázku: Jaké výtvarné kvality jsou pro ilustrátorskou tvorbu J. Trnky charakteristické/určující?